

Motion till riksdagen 2026/27:83

av Josef Fransson och Tobias Andersson (båda SD)

Konsekvenser och förtjänster att använda Öresundsverket för motköp

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att redovisa konsekvenser och förtjänster att använda Öresundsverket i en betydande omfattning för motköp och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges elsystem brottas med en paradox: stora elöverskott exporteras samtidigt som industrin står i kö efter effekttilldelning. Detta medan elnätsinvesteringarna skenar. Orsaken är välkänd – nedläggningen av sex kärnkraftsreaktorer har skapat effektbrist och höga elpriser i framförallt södra Sverige. Ett robust elsystem bygger på planerbar kraft, relativt nära användaren.

Samtidigt har enorma mängder vindkraft byggts ut, men på grund av dess ojämna produktion och brist på reservkraft exporteras i princip all vindkraftsel till länder som kan reglera med fossilkraft. Sambandet är i princip linjärt, vilket betyder att ytterligare 5 TWh vindel per år leder till ungefär 5 TWh ytterligare export.

SvK:s investeringsramar i stamnätet har exploderat – från cirka 700 miljoner per år i början av 2 000-talet till årets 14,6 miljarder och planerade 25 miljarder från 2029. Den ökade investeringstakten har aggregerat inneburit en kostnad om cirka 80 miljarder i dagens penningvärde sedan 2008, detta i huvudsak på grund av vindkraftsutbyggnaden dels i Sverige och dels i länder vi är sammankopplade med. Att bara fortsätta bygga extremt dyra ledningar som riskerar att bli överflödiga när ny kärnkraft kommer på plats är kortsiktigt.

I södra Sverige, särskilt i elområde 4, har självförsörjningen kommit att bli bland Europas sämsta. Inte minst brist på reaktiv effekt, vilket stora synkrongeneratorer bidrar med, gör det dyrt och svårt att föra över vattenkraft från norr. Men här finns en outnyttjad resurs som kan mildra problemen, nämligen Öresundsverket i Malmö.

Öresundsverket är ett modernt naturgaseldat kombikraftverk med 448 MW elproduktion plus fjärrvärme. Det byggdes som kompensation för Barsebäcks nedläggning och kördes initialt i hög utsträckning. Det bidrog då både med effekt och viktiga systemtjänster. Idag står verket mestadels stilla.

Svenska kraftnät (SvK) har möjlighet att upphandla så kallade motköp för att öka produktion i underskottsområden och på så sätt undvika eller skjuta på mycket dyrare nätinvesteringar. Ändå används Öresundsverket mycket sparsamt för detta. När verket körs levererar det inte bara 448 MW el utan även så kallad reaktiv effekt som kan öka överföringskapaciteten från vattenkraften i norr med minst 200 MW – enligt vissa betydligt mer. Detta skulle lätta på flaskhalsarna, ge industrin mer effekt och pressa elpriserna i södra Sverige.

Utifrån ovanstående resonemang bör Svenska Kraftnät åläggas en redovisning av konsekvenser och förtjänster att använda Öresundsverket i en betydande omfattning för motköp.

Josef Fransson (SD)

Tobias Andersson (SD)